

INSTITUTI I KURRIKULËS DHE I TRAJNIMIT

**PROGRAMET E KURRIKULËS ME ZGJEDHJE TË DETYRUAR TË
GJIMNAZIT**

FUSHA: GJUHË E HUAJ

LËNDA: GJUHË FRËNGE

KODI: 3.2.11.Z

**PROGRAMI I LËNDËS GJUHË FRËNGE
PËR KLASËN E 11^{të}**

TIRANË, DHJETOR 2009

Programi i gjuhës frënge për klasën e 11^{të} është një dokument zyrtar. Në kuadrin e arsimimit dhe shanseve të barabarta për të gjithë, ky program përdoret për nxënësit që i përkasin nivelit fillestar në vitin paraardhës (klasa e 10^{të}).

Programi synon që niveli gjuhësor të përshkallëzohet deri tek niveli **A2+**. Ai mbështetet në orientimet e Kuadrit të Përbashkët Evropian të Referencave për Gjuhët dhe mundëson zhvillimin e mëtejshëm gjuhësor, intelektual e socio-kulturor, si dhe formimin e pavarur të nxënësve.

Programi i klasës së 11^{të} për gjuhën frënge, si lëndë me zgjedhje, ka për synim njohjen e mëtejshme të gjuhës dhe kulturës së vendeve frankofone, duke i përgatitur nxënësit për studime të mëtejshme, si dhe për tregun e punës brenda e jashtë vendit.

Programi i klasës së 11^{të} siguron ndërthurjen e njohurive të përfuara gjatë këtij programi me dijet e marra në lëndët e tjera, p.sh.: histori, gjeografi, biologji etj. Kjo ndërthurje ndërlandore i shërben formimit të përgjithshëm të nxënësve dhe bëhet në mënyrë të studiuar e të kujdesshme, duke qenë se njohuritë e tyre në gjuhë nuk janë ende të konsoliduara mirë.

Ky program siguron zhvillimin e personalitetit të nxënës/it, es jo vetëm nëpërmjet gjuhës e kulturës frënge, por edhe nëpërmjet mbajtjes së përgjegjësisë ndaj procesit të të nxënësve në gjuhën e huaj

1. SYNIMI I LËNDËS

Synimi i lëndës së gjuhës frënge me zgjedhje në klasën e 11^{të} është aftësimi i nxënësve në përvetësimin dhe pasurimin e mëtejshëm të njohurive, shkathtësive e shprehive për përdorimin e gjuhës frënge si mjet komunikimi në situata të thjeshta jetësore me të cilat ai mund të përballet.

Përvetësimi i dukurive leksiko-gramatikore bëhet i ndërthurur me praktikën gjuhësore duke u larguar nga mënyra tradicionale e shpjegimit të gramatikës.

Programi i gjuhës frënge me zgjedhje për klasën e 11^{të} synon që nxënës/i,-ja:

- të thellojë njohuritë gjuhësore të niveli A2+, duke zhvilluar më tej katër aftësitë gjuhësore: të dëgjuarit, të lexuarit, të shkruarit, të folurit ;
- të ndërgjegjësojë nxënësit mbi ndryshimet mes praktikave kulturore të vendeve frankofone e kulturës kombëtare ;
- të zhvillojë më tej aftësinë komunikuese dhe përdorimin e njohurive gjuhësore në situata praktike të jetës së përditshme.

2. OBJEKTIVA TË PËRGJITHSHËM

Objektivat e përgjithshëm përcaktohen e detajohen sipas katër aftësive gjuhësore, fushave tematike dhe akteve të komunikimit.

Këto objektiva janë vendimtarë për organizimin e procesit mësimor dhe vlerësohen nga mësuesit e vetë nxënësit. Për më tepër, parashtrimi i tyre mundëson pavarësinë e nxënësve në procesin e nxënies.

Programi i klasës 11^{të} për gjuhën frënge lëndë më zgjedhje ka si objektiv të përgjithshëm të pasqyrojë dhe të ndërthurë njohuritë e gjuhës frënge me lëndët e tjera, duke zhvilluar tek nxënësi:

- shkathësinë me shkrim e me gojë;
- saktësinë me shkrim e me gojë;
- aftësinë për të lidhur situatat gjuhësore të krijuara në klasë me ato të jetës reale;
- aftësinë për të bërë dallimet ndërmjet kulturave të ndryshme frankofone.

Objektivat janë të detyrueshme për përdoruesit e programit, për të mundësuar nxënien e njohurive të përshkuar në to.

3. OBJEKTIVA

a) Objektivat sipas standardit në komunikim

Përshkrimi. Objektivat e standardeve në këtë fushë theksojnë thellimin e njohurive drejt nivelit gjuhësor A2+ (niveli mesatar ose mbijetesa në gjuhë drejt përdoruesit të pavarur), sipas tabelës së vlerësimit në Kuadrin e Përgjithshëm Evropian për Gjuhët. Në këtë nivel, A2+, sigurohet një pjesëmarrje më aktive në komunikim, megjithëse nxënës/i,-ja ende ka nevojë të ndihmohet nga ana gjuhësore për të shprehur atë që dëshiron.

		Objektiva
Komunikimi		<p>Në fund të klasës së 11^{të} nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të ndjekë biseda të thjeshta; • të miratojë; • të kundërshtojë; • të përcjellë një informacion të thjeshtë të kërkuar; • të shprehë pëlqimet e mospëlqimet; • të krahasojë; • të përsërisë; • të identifikojë mesazhin; • të shkruajë; • të përmbledhë mendimet <p>në situata të ndryshme, si p.sh.: jeta e përditshme në shkollë dhe jashtë saj, bota rreth nesh, bota e komunikimit etj.</p>
Veprimtaritë komunikimit	e	<p>Në fund të klasës së 11^{të} nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të miratojë; • të kundërshtojë; • të kërkojë e të japë leje; • të urojë; • të shprehë keqardhje dhe dëshira ; • të falë dhe të kërkojë falje; • të shprehë pëlqime dhe mospëlqime; • të tregojë <p>për përvoja të ndryshme në situata të jetës së përditshme, si: festa, mbërme, takime, ditëlindje, treg, shërbime, udhëtime, veprimtari sportive etj.</p>

b) Objektivat sipas standardit në kulturë

Përshkrimi: Duke u mbështetur në njohuritë e mëparshme, nxënës/i,-ja i/e klasës së 11te zgjeron njohuritë për elementet bazë të kulturës dhe i mishëron ato në mënyrën e prezantimit, përshkrimit, modelin e fillimit të treguarit të përvojës, të marrjes së fjalës, të dhënies së një këshille apo mendimi.

	Objektiva
Kultura	<p>Në fund të klasës së 11te nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none">• të bëjë krahasimin ndërmjet elementeve të kulturës amtare dhe kulturës së huaj, duke përcaktuar dhe zbatuar strategji të ndryshme, si p.sh.: gjeste, pasthirrma etj.;• të përdorë rregullat e mirësjelljes së popullit, gjuhën e të cilit mëson, sipas regjistrave të gjuhës miqësore, konfidenciale, normale, informale etj.;• të shmangë format urdhërore, duke i zbutur ato me kushtoren sa herë që shpreh një kërkesë;• të njohë monumente të artit, personalitete, ngjarje të rëndësishme të historisë dhe të aktualitetit.

c) Objektivat sipas standardit në formimin gjuhësor

Objektivat e standardit në këtë fushë e aftësojnë nxënësin të prodhojë elemente gjuhësore që i përkasin nivelit A2+. Strukturat gjuhësore në këtë nivel realizohen nëpërmjet situatave të ndryshme ligjërimore, ku nxënësi nxitet të praktikojë fjali dhe shprehje me përshkallëzim më të lartë vështirësie se të nivelit A1+, si dhe nxitet të kuptojë lidhjen dhe përdorimin e saktë të tyre në ligjërimin me gojë dhe me shkrim.

	Objektivat
Elemente gramatikore	<p>Nxënës/i,-ja në fund të klasës së 11te aftësohet në përdorimin e :</p> <ul style="list-style-type: none">• foljeve në kohën e tashme, të shkuar dhe të ardhme;• së tashmes së mënyrës lidhore e kushtore;• formës veprare e pësore;• foljeve modale;• përemrave vetorë;• përemrave e mbiemrave dëftorë, pyetës dhe pronorë;• ndajfoljeve të vendit, kohës e mënyrës;• lidhëzave të thjeshta si: dhe, por, sepse;• nyjeve (articles contractés et partitifs du, des, au , aux);

	<ul style="list-style-type: none"> • rendit të fjalëve në fjali; • fjalitë e përbëra bashkërenditëse <p>duke i përdorur ato në situata të ndryshme nga jeta e përditshme.</p>
--	---

4. OBJEKTIVAT SIPAS AFTËSIVE GJUHËSORE

Aftësia	Objektiva
Të dëgjuarit	<p>Në fund të klasës së 11te nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të dallojë temën e një diskutimi që zhvillohet në praninë e tij, nëse shkëmbimi bëhet ngadalë dhe shqiptimi është i qartë; • të nxjerrë informacionin themelor të fragmenteve të shkurtra të regjistruara që kanë të bëjnë me një temë të përditshme të parashikueshme, nëse gjuha është e shqiptuar qartë; • të ndjekë rubrikat e revistës televizive ose të dokumentarëve televizivë të paraqitur ngadalë, qartë dhe me gjuhë standarde, edhe pse nuk kuptohen të gjitha hollësitë; • të kapë pikat themelore të një lajmërimi, të një mesazhi të shkurtër, të thjeshtë e të qartë; • të identifikojë udhëzime të thjeshta, si p.sh.: si të shkohet diku.
Të lexuarit	<p>Në fund të klasës së 11te nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të kuptojë tekste të shkurtra dhe të thjeshta mbi tema konkrete të përditshme ku mbizotëron gjuha e përditshme; • të njohë llojet kryesore të letrave standarde të zakonshme mbi tema të njohura (kërkesë informacioni, porosi, konfirmime); • të lexojë një letër personale, të thjeshtë dhe të shkurtër; • të gjejë një informacion specifik dhe të parashikueshëm në dokumentet e përditshme të thjeshta (si menytë, lajmërimet, oraret); • të dallojë informacionin e duhur në shumicën e shkrimeve të thjeshta si në letra, broshura dhe artikuj të shkurtër të gazetave që përshkruajnë fakte.
Të folurit	<p>Në fund të klasës së 11te nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të përshkruajë ose të paraqesë thjesht njerëzit, kushtet e jetesës, veprimtaritë e përditshme, atë që dëshiron ose jo me shprehje të shkurtra, ose fraza të palidhura mirë; • të bëjë një përshkrim të shkurtër e të thjeshtë të një ngjarjeje ose veprimtarie; • të përshkruajë projekte dhe përgatitje, zakonet dhe punët

	<p>ditore, veprimtari të kaluara dhe përvoja personale;</p> <ul style="list-style-type: none"> • të shpjegojë se përse i pëlqen diçka; • të bëjë një paraqitje të shkurtër të përgatitur mbi një temë lidhur me jetën e tij të përditshme; • të japë justifikime të shkurtra dhe shpjegime për mendimet e tij; • t’u bëjë ballë një numri të kufizuar pyetjesh të thjeshta dhe të drejtpërdrejta; • të marrë pjesë në biseda të shkurtra me kontekste të përditshme mbi tema të përgjithshme; • të bëjë dhe të pranojë një ofertë, një ftesë ose të falur; • të bëjë pyetje dhe të bëjë transaksione të thjeshta në një dyqan, postë ose bankë; • t’u përgjigjet pyetjeve mbi kohën e lirë.
Të shkruarit	<p>Në fund të klasës së 11te nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të shkruajë një seri frazash dhe shprehjesh të thjeshta të lidhura me lidhëza të thjeshta si “dhe”, “por”, “sepse” etj.; • të shkruajë një tekst të shkurtër mbi aspektet e përditshme të mjedisit të tij p.sh.: njerëzit, vendet, puna ose studimet, me fraza të lidhura midis tyre; • të bëjë një përshkrim të shkurtër dhe elementar të një ngjarjeje, të një veprimtarie të shkuar dhe të përvojave personale; • të shkruajë përshkrime imagjinare dhe poema të shkurtra dhe të thjeshta mbi njerëzit; • të shkruajë një letër personale shumë të thjeshtë për të shprehur falenderime ose falje; • të shkruajë një shënim ose një mesazh të thjeshtë dhe të shkurtër në lidhje me një nevojë të ngutshme.

5. KËRKESA TË GJUHËS FRËNGE NDAJ LËNDËVE TË TJERA

Programi i gjuhës frënge mbështetet në integrimin ndër-lëndor, duke e shfrytëzuar atë për aftësimin në rritje të nxënësve në përdorimin e njohurive gjuhësore në përgjithësi dhe të katër aftësive në veçanti (dëgjimin, leximin, të folurin e të shkruarin).

Konceptet e njohuritë gjuhësore trajtohen e mësohen më mirë në kontekste të caktuara kuptimore, që lidhen ngushtë me fusha tematike të parashtruara në programin e gjuhës frënge e të trajtuara në lëndët e tjera.

Kjo ndërthurje **mes shkencave natyrore** p.sh. matematikës dhe gjuhës së huaj shprehet në mësimin e shifrave, numrave, veprimeve matematikore (shumëzimi, pjesëtimi, mbledhja e zbritja, thyesat).

Ndërthurja e lëndës me shkencat e natyrës është e pranishme në tema si ajo për mjedisin e klimën etj.

Jeta sociale, raportet e qëndrimit në marrëdhënie të caktuara ndërthurin mësimin e gjuhës së huaj me lëndët sociale **si edukimi qytetar, apo sociologjia.**

Njohuritë e **gjeografisë** e të **historisë** mund të japin informacione p.sh.: për vendet turistike në Francë, duke lehtësuar kuptimin e temave për turizmin, zakonet turistike, kulturën e pushimeve ose të kohës së lirë në Francë; parapëlqimet, shijet që lidhen me to etj.

Mjaft dokumente janë nga fusha e **arteve**, si dokumente pamore, ashtu edhe zanore. Studimi i këtyre dokumenteve pamore e zanore nxit më tej nxënësin në thellimin e dijeve të fushës artistike.

Kjo ndërthurje, ky trajtim ndër-lëndor u shërben synimeve të përgjithshme të programit, si dhe realizimit të objektivave të tij.

6. KËRKESA PËR ZBATIMIN E PROGRAMIT

Tipari kryesor i kurrikulës së AML-së është dhënia në formë spirale e kompetencave gjuhësore, që nënkupton përsëritjen dhe rimarrjen e tyre në veprimtari dhe kontekste gjuhësore gjithnjë e në rritje. Për këtë arsye, përdoruesve të këtij programi u duhet të njihen me programet lëndore të lëndës së gjuhës frënge për klasat paraardhëse, si dhe nivelin gjuhësor A1, A2, B1, sipas Kuadrit Evropian të Referencave për Gjuhët.

Zbatimi i programit duhet të bëhet duke respektuar parimet e barazisë gjinore, etnike, kulturore, racore dhe fetare.

Zbatimi i programit realizohet nëpërmjet hartimit individual të planeve vjetore, semestrare dhe ditore, ku mësues/i,-ja ka liri veprimi në përputhje të nevojave të nxënësit.

Objektivat

Objektivat e parashtruar në programin e gjuhës frënge për klasën e 11-të janë të detyrueshëm për t'u realizuar, si nga mësuesi, edhe nga nxënës/i,-ja. Kjo do të thotë se të gjithë nxënësve duhet t'u jepet mundësia që të nxënë çka përshkruhet tek objektivat.

Realizimi i objektivave në tema, kapituj e njësi mësimore dhe renditja e tyre është zgjedhje e lirë e zbatuesit të programit.

Meqenëse niveli i nxënësve brenda klasës është i ndryshëm, atëherë mësues/i,-ja ka nevojë të bëjë punë të diferencuar me nxënësit e tij/saj. Kjo kërkon që, përveç përcaktimit të objektivave të përgjithshëm të arritjeve, të përcaktojë edhe objektivat për nxënësit e nivelit të ulët, të nivelit mesatar dhe të nivelit të lartë.

Orët mësimore

Gjuha frënge për klasën e 11-të me zgjedhje zhvillohet me 2 orë mësimore në javë. Përdoruesit e programit duhet të respektojnë sasinë e orëve vjetore të lëndës së gjuhës frënge, mbasi sasia e orëve rekomandohet sipas fushave. Por kjo nuk do të thotë se mësimdhënia e mësimnxënia do të zhvillohet në këtë renditje gjatë gjithë vitit shkollor.

Ata janë të lirë të ndryshojnë me 10% (shtesë ose pakësim) orët e rekomanduara për secilën fushë. Kjo do të thotë se kur mësues/i,-ja ndeshet me vështirësi të caktuara në përmbushjen e objektivave të kapitullit ai/ajo ngadalëson hapin. Por ai/ajo mund të ecë më shpejt në realizimin e objektivave, kur vë re se nxënës/it,-et provojnë me shkrim apo me gojë një përvetësim të kënaqshëm në gjuhën frënge.

Afërsisht **70%** e orëve mësimore të përgjithshme në programin e gjuhës frënge për klasën e 11^{të} me zgjedhje përdoret për shtjellimin e njohurive të reja lëndore dhe **30%** e tyre përdoren për përpunimin e njohurive (gjatë vitit dhe në fund të vitit shkollor).

Shpërndarja e orëve mësimore

Gjuha frënge për klasën e 11-të me zgjedhje zhvillohet me 2 orë mësimore në javë (36 javë x 2 orë = 72 orë vjetore).

Gjatë shtjellimit linear të lëndës në tekst (në module e njësi mësimore) fushat ndërthuren me njëra-tjetrën. Mësues/i,-ja është i lirë/e lirë të bëjë kombinimin e tyre brenda një moduli ose një njësie mësimore, pavarësisht renditjes dhe shpërndarjes së orëve për sa vijon:

Komunikimi dhe formimi kulturor zë 55 orë, të cilat ndahen sipas fushave që u përgjigjen:

a. 30 orë mësimore për *Kulturën dhe komunikimin* (nga të cilat 70% e tyre, që përbëjnë 21 orë, do të jenë për trajtimin e lëndës së re, ndërsa 30% e tyre, që përbëjnë 9 orë, do të shërbejnë për përpunimin e njohurive: me përpunim do të kuptojmë p.sh.: përforsimin e informacionit të marrë në temat përkatëse, apo ushtrime për mendimin kritik rreth këtij informacioni).

b. 25 orë për *Aktet dhe funksionet e komunikimit* (nga të cilat 70% e tyre, që përbëjnë 18 orë mësimore, do të shërbejnë për njohuritë e reja, ndërsa 30% e tyre, d.m.th. 7 orë mësimore, do të përdoren për përpunimin e njohurive. Në këtë fushë mësuesi bën përpunim njohurish për integrimin tërësor të lëndës, d.m.th. ai jep detyra komplekse ku pasqyrohen njohuritë e përfuara sipas fushave në një modul.)

Formimi gjuhësor zë 17 orë. Këto janë kryesisht orë në të cilat mësuesi shtjellon në bashkëveprim me nxënësit njohuri gramatikore dhe ushtrime gjuhësore gramatikore e leksikore (nga të cilat 70% e tyre, që përbëjnë 12 orë mësimore, janë për trajtimin e strukturave të reja, ndërsa 30% e tyre, që përbëjnë 5 orë, do të shërbejnë për rimarrjen, përpunimin dhe përforsimin e tyre).

Realizimi i orëve të përgjithshme (72 orë në vit) është sa i detyrueshëm, aq edhe elastik. Është i detyrueshëm sepse duhen zhvilluar të gjitha orët e planifikuara deri në fund të vitit shkollor, është elastik sepse shpërndarja përgjatë vitit dhe mbushja me material mësimor është kompetencë e mësuesit të gjuhës frënge. P.sh. 10% e orëve sipas fushave tematike mësuesit janë të lirë t'i përdorin si brenda një fushe për shtesë, ashtu edhe t'i transferojnë te një fushë tjetër në varësi të nevojave të nxënësve.

Sugjerohet që përmbajtja mësimore e lëndës së gjuhës frënge për klasën e 11^{të} me zgjedhje të realizohet përmes fushave tematike, jo detyruese, të cilat gjejnë pasqyrim në tema si më poshtë: Shokët, Personaliteti, Komuniteti, Udhëtimet, Figurat historike, Shkrimtarët, Artistët, Trupi dhe shëndeti, Sportet, Ushqimet dhe ushqyerja, Gjeografia e gjuhës, Mënyra e jetesës, Profesionet, Blerjet e ndryshme, Shpikësit dhe shpikjet, Teknologjia.

Përpunimi i njohurive

Përpunimi i njohurive përmban:

- përsëritjen brenda një kapitulli të njohurive-bazë të tij (konceptet themelore);
- testimin e njohurive-bazë;
- integrimin e njohurive të reja të një kapitulli me njohuritë e kapitujve paraardhës;
- integrimin e njohurive të reja me njohuritë e lëndëve të tjera (ndonëse ky integrim do të përshkojë zhvillimin e çdo ore mësimore, gjatë përpunimit i duhet kushtuar kohë e posaçme);
- përsëritjen vjetore (pavarësisht nga ndarja në linja ose në kapituj, lënda duhet parë si një e tërë);
- testimin vjetor (nuk është i detyruar).

Veçanërisht gjatë përpunimit të njohurive duhet t'i kushtohet kohë e posaçme kultivimit të:

- aftësive të përgjithshme si aftësia e komunikimit, e menaxhimit të informacionit, e zgjidhjeve problemore, e të menduarit kritik dhe krijues;
- aftësive të posaçme lëndore si p.sh.: të dëgjuarit, të lexuarit, të folurit, të shkruarit;
- formimit të qëndrimeve, si qëndrimi etik-social dhe qëndrimi gjatë punës në grupe të vogla nxënësish.

Gjatë orëve të përpunimit të njohurive nxënësve duhet t'u krijohej mundësia të punojnë detyra tematike, projekte kurrikulare, të zgjidhin situata problemore nga jeta, etj.

Në këtë nivel gjuhësor zbatohen të gjitha strategjitë për katër aftësitë gjuhësore, por ato përshkallëzohen nga niveli në nivel në varësi të objektivave. Këto metoda realizohen nëpërmjet strategjive dhe teknikave të ndryshme sipas aftësive gjuhësore të: të dëgjuarit, të folurit, të lexuarit, të shkruarit.

Të dëgjuarit

Për të zhvilluar aftësinë e të dëgjuarit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- të mbajë shënime gjatë dëgjimit;
- të klasifikojë çështjet që dëgjon;
- të përqendrohet e të zbulojë detaje të thjeshta;
- të hamendësojë çfarë flitet në magnetofon;
- të bëjë lidhje mes asaj që dëgjon dhe materialit vizual;
- të dëgjojë një tregim, këngë etj. disa herë, për të kuptuar idenë kryesore duke u përqendruar në fjalët që njeh;
- të përqendrohet tek kërkesa e të dëgjuarit;
- të vërë qëllime dhe objektiva për zhvillimin e aftësisë së të dëgjuarit.

Të folurit

Për të zhvilluar aftësinë e të folurit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- t'i kërkojë folësit të përsërisë çfarë tha, në rast moskuptimi;
- të kërkojë ndihmën e bashkëfolësit kur nuk di kuptimin e ndonjë fjale apo shprehjeje;

- të përsërisë një pjesë të asaj çka thotë bashkëfolësi, për t'u siguruar për kuptimin e mesazhit që përcillet;
- të pyesë bashkëbiseduesin për të bërë të qartë atë që është thënë;
- të bëjë bisedë të ndërsjellë me bashkëbiseduesin.

Të lexuarit

Për të zhvilluar aftësinë e të lexuarit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- të kërkojë të dhëna që e ndihmojnë për të parashikuar përmbajtjen e tekstit, si: figura, titulli i mësimit etj.;
- të lexojë tekstin për herë të dytë që të hamendësojë kuptimin e fjalëve të panjohura;
- të lexojë pyetjet rreth tekstit dhe të mendojë për përgjigjet e mundshme;
- të gjejë përgjigjet e pyetjeve në tekst, duke iu rikthyer disa herë leximit;
- të lexojë tekstin për të nxjerrë kuptimin kryesor.

Të shkruarit

Për të zhvilluar aftësinë e të shkruarit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- të mbajë shënime për informacionin që i duhet të përfshijë në detyrën e caktuar;
- të planifikojë paragrafët duke shkruar idenë kryesore të secilit paragraf;
- të plotësojë paragrafët me informacion mbështetës si: shembuj, sqarime etj.;
- të kontrollojë lidhjen logjike të paragrafëve, duke përdorur lidhëzat përkatëse;
- të këmbëjë punën e tij/saj me atë të shokut/shoqes.

Parimet ku mbështetet zbatimi i programit

Vendosja e nxënësit në qendër të vëmendjes

Programi i gjuhës frënge për klasën e 11^{të} lëndë me zgjedhje ndërtohet duke marrë parasysh njohuritë e nxënës/it,-es, aftësitë e grupmohës, interesat, talentin dhe përvojat vetjake. Kjo realizohet:

së pari, përmes temave që u përshtaten interesave dhe nevojave të tij/saj gjuhësore dhe shoqërore;

së dyti, përmes vendosjes së objektivave të përshkallëzuar që kalojnë nga niveli A1+ në atë A2+;

së treti, përmes strategjive që nxisin ndërveprimin gjuhësor dhe komunikativ, duke e përfshirë nxënës/in,-en edhe në organizimin e veprimtarive dhe në përdorimin e teknikave që i përshtaten atij/asaj.

Krijimi i mjedisit të të nxënësit

Edhe në këtë fazë të mësimin të gjuhës, krijimi i një mjedisi shkollor fizik, emocional, sfidues dhe nxitës është i rëndësishëm për ecurinë e procesit mësimor.

Atëherë kur nxënës/i,-ja ndihet i/e sigurt, mësimdhënia dhe nxënia plotëson ndjeshëm nevojat e tij/saj dhe arrin objektivat e përcaktuar.

Organizimi i klasës

Ky element didaktik lidhet me aspekte të tilla, si: planifikimin i orës së mësimit, organizimi i etapave të mësimdhënies/ mësimnxënies, organizimi i veprimtarive, përzgjedhja e materialeve autentike, përdorimi i mjeteve audiovizuale.

Mësues/i,-ja nxit iniciativën e nxënës/it,-es për të eksperimentuar e vepruar me gjuhën me qëllim që të plotësojë nevojat e tij/saj. Për këtë përdor format e punës në grup apo në çift, duke i përfshirë nxënësit në situata komunikuese të ngjashme me ato reale, për të forcuar bashkëpunimin gjuhësor dhe për të nxitur lirshmërinë e të shprehurit.

Mësues/i,-ja i gërsheton këto herë pas here dhe në forma të punës së pavarur, ku nxënës/i,-ja krijon ose zgjidh vetë një situatë problemore.

Të mësuarit bashkëveprues/bashkëpunues

Përmes formave komunikuese të punës në grup apo në çift, gjatë organizimit të veprimtarive në klasë, mësues/i,-ja siguron ndërveprimin gjuhësor si përcaktues në perfeksionimin e aftësive gjuhësore. Ai/ajo kujdeset të përfshijë gjithë nivelet e nxënësve në grupe dhe t'u ndajë detyrat duke u siguruar të gjithëve mbështetje dhe respekt për kontributin e dhënë në produktin e përbashkët. Këto forma rrisin shkallën e zotërimit të gjuhës dhe njëkohësisht i bën nxënësit shoqërisht më bashkëveprues, më të përgjegjshëm dhe tolerantë ndaj mendimit të të tjerëve.

Përdorimi i gjuhës në klasë

Në këtë nivel nxënës/i,-ja ka vështirësi në përdorimin e gjuhës frënge, për të shprehur njohuritë e konsoliduara në gjuhën amtare, megjithatë mësues/i,-ja e nxit dhe e mbështet maksimalisht në përdorimin e saj. Disa herë mësues/i,-ja thërret në ndihmë dhe gjuhën amtare për të shmangur keqkuptimet në situata të caktuara. Gjuha frënge mbetet mbizotëruese gjatë procesit mësimor.

Të mësuarit e gramatikës

Në nivelin A2+ njohuritë gramatikore përshkallëzohen në sasi dhe vështirësi, por nxënësit mësojnë gramatikën në shërbim të komunikimit, larg mësimit tradicional të rregullave gramatikore. Nxënësit ekspozohen ndaj njohurive të reja gramatikore, gjatë trajtimit të përmbajtjes së materialit të ofruar përmes tematikës apo funksioneve gjuhësore e komunikuese. Përdorimi dhe ngulitja e mëtejshme e njohurive gramatikore sigurohet nëpërmjet veprimtarive dhe praktikave komunikuese.

Qortimi i gabimeve

Qortimi i gabimeve bëhet me shumë kujdes, në mënyre që të mos shkurajohen nxënësit gjatë të shprehurit në gjuhën frënge, sidomos në këtë nivel gjuhësor ku nxënësit akoma s'kanë fituar sigurinë e duhur për të vepruar lirshëm me gjuhën..

Qortimi i kujdesshëm nxit iniciativën, motivon nxënës/in,-en të eksperimentojë me njohuritë që ka dhe e bën atë më vetëbesues. Rrjedhshmëria gjuhësore është shumë e rëndësishme në këtë fazë, prandaj mësues/i,-ja ndërhyt me takt. Ai/ajo përdor forma të larmishme, qorton më shpesh kur nxënës/it,-et praktikojnë strukturat gramatikore dhe më rrallë kur ata janë duke punuar në grup, duke debatuar, apo duke diskutuar për tema të ndryshme.

Puna e diferencuar me nxënësit.

Më qëllim që të arrihen objektivat sipas standardeve të përcaktuara për nivelin A2+, mësues/i,-ja planifikon punën e diferencuar me nxënësit.

Meqë niveli i arritjeve të nxënësve që i nënshtrohen programit të gjuhës frënge të klasës së 11te si lëndë me zgjedhje nuk është i njëjtë për të gjithë nxënësit, është e domosdoshme që veprimtaria mësimore të bazohet në parimet e pedagogjisë së diferencuar, ku çdo nxënës/e të ndihet aktiv/e, duke vënë në funksion njohuritë gjuhësore që ai/ajo ka, si dhe mundësitë në shërbim të të nxënësit të tij/saj të mëtejshëm. Prandaj, mësues/i,-ja planifikon një sërë metodash mësimdhënieje, teknika, strategji, forma vlerësimi që u përshtaten jo vetëm veçorive moshore të adoleshencës, por edhe temperamenteve individuale. Gjithashtu, mësues/i,-ja identifikon aftësinë përthithëse dhe mënyrat e veçanta të të nxënësit, duke përzgjedhur ato më efikasat për gjithsecilin.

Me qëllim që t'i tërheqë të gjithë nxënësit në mësim, mësues/i,-ja duhet të përdorë disa *teknika*, si:

- të dëgjojë me kujdes nxënësit kur flasin dhe t'u japë përgjigje nxënësve në kohën e duhur;
- të ndjekë ecurinë e çdo individi duke mbajtur shënimet përkatëse;
- të ndajë përgjegjësitë e nxënësve për veprimtaritë individuale apo në grup;
- të japë vazhdimisht përshkrime të punës së nxënësve;
- të kërkojë prej tyre vlerësime të punës së tij/saj, me qëllim që të reflektojë ndaj dobësive;
- të motivojë nxënësit në mënyrë të barabartë;
- të nxisë pjesëmarrjen e nxënësve indiferentë në punën në grup dhe të nxjerrë në pah punën e tyre.

7. VLERËSIMI

Vlerësimi në mësimin e gjuhës së huaj është i pranishëm në çdo moment të veprimtarisë mësimore. Ai mbështetet tërësisht në objektivat e arritjeve dhe mësuesi nuk ka të drejtë të vlerësojë nxënësit për ato objektiva që nuk përshkruhen në program.

Vlerësimi i nxënës/it,-es përshkon gjithë procesin mësimor dhe shërben për përmirësimin e këtij procesi. Vlerësimi i nxënës/it,-es nuk ka për qëllim të vetëm vendosjen e notës dhe as nuk përfundon me vendosjen e saj, por, përkundrazi, ai synon drejt objektivave të arritjes të një performace sa më të lartë. Objektiv i vlerësimit nuk janë vetëm njohuritë dhe aftësitë, por edhe qëndrimet e nxënësve, si qëndrimet etike-sociale në përgjithësi dhe ato të bashkëpunimit me të tjerët, në veçanti, ndonëse matja e tyre mbetet problematike.

Mësuesi zhvillon e ndihmon nxënësit dhe bashkë me ta zhvillon një larmi mënyrash vlerësimi. Duke mbajtur parasysh se vlerësimi përmban gjithmonë edhe një dimension afektiv, mësuesi mund të përdorë edhe vetëvlerësimin ose vlerësimet në grup.

Disa veprimtari ose kërkesa për vetëvlerësimin formues:

- të ndërjegjësohen nxënësit për objektivat e arritjeve dhe të ndihmohen për realizimin e tyre;
- pas një veprimtarie të bëhet një pushim dhe të bëhet pyetja “Çfarë keni mësuar?”;
- t'i kërkohej rregullisht nxënës/it,-es të bëjë bilancin e njohurive të ndryshme;

- të shpallen provimet e vlerësimit përmbledhës dhe të përcaktohen paraprakisht kriteret e suksesit;
- pas një krijimi me shkrim, t'i kërkohet nxënës/it,-es të tregojë çdo gjë për të cilën është i sigurt/e sigurt në tekstin e tij/e saj (për shembull: duke e nënvizuar);
- në rast mëdyshjeje për një formë ortografike, leksikore ose morfologjike, t'i kërkohet nxënës/it,-es ta shënojë këtë formë në tekstin e tij dhe të hartojë pyetjen në fund të faqes në formë shënimi (mësuesi i përgjigjet në të njëjtën mënyrë).

Nxënës/i,-ja vlerësohet me notë ndërsa demonstroi arritjet e tij/e saj me gojë, me shkrim, ose nëpërmjet veprimtarish e produktesh të tjera, si: recitimi, aktrimi, prodhon një krijim me shkrim (ese, poezi etj.) për të konkurruar në një atelie shkrimi.

Mësuesi duhet të vlerësojë me notë duke ua bërë të qartë nxënësve që në fillim qëllimin e vlerësimit dhe kriteret e tij.

Në punime të nxënësve me grupe të vogla, mësuesi parashtron peshën e vlerësimit me notë të grupit në tërësi dhe të secilit nxënës ose nxënëse në veçanti.

Mësuesi nuk e ka të detyrueshëm vlerësimin me notë të nxënësve në çdo orë mësimore dhe të vendosë nota në regjistër për secilën orë mësimore. Si rregull, nxënësit dhe mësuesit duhet të bashkëbisedojnë lirshëm si partnerë rreth përvetësimit të njohurive të fituara të orëve të kaluara dhe mirëkryerjes së detyrave jashtë klase.

Vlerësimi me shkrim shërben për aftësimin e komunikimit me shkrim dhe mund të realizohet jo vetëm me laps e me letër, por edhe në rrugë elektronike.

Mësuesi vlerëson nxënës/in,-en me notë për parashtrimet me shkrim në provimet periodike me shkrim dhe në prezantimet me shkrim të punimeve të tij/saj, të zhvilluara vetë ose në grup.

Mësuesi planifikon provime periodike me shkrim për blloqe të gjera orësh mësimore që përbëhen nga një a disa kapituj, të cilët i bashkojnë objektiva të ndërlidhur të nxënësve.

Në përshtatje me qëllimin e vlerësimit me shkrim, ai përdor lloje të ndryshme testesh, që nga minitestet disaminutëshe për një objektivi të veçantë të nxënësve, tek ato njëorëshe; teste me alternative ose zhvillim; detyra tematike; projekte kurrikulare etj. Një formë e parashtrimit me shkrim nga nxënësit është dhe provimi përfundimtar.

Vetëvlerësimi

Vetëvlerësimi është një tjetër element i rëndësishëm i vlerësimit në mësimin e gjuhës angleze, ku secili jep gjykimin për zotësinë e vet. Vetëvlerësimi është një plotësues i domosdoshëm i vlerësimit nga mësues/i,-ja dhe nga provimet, madje dhe nga prindërit e institucione të tjera vlerësuese. Vetëvlerësimi ka efekt kur ai u referohet normave dhe kapacitetit që korniza e gjuhëve parashtron për grupmoshën e nxënësve dhe kur ky vlerësim është i lidhur me një përvojë të veçantë, që mund të jetë ajo e kalimit të testeve. Vënia e synimeve të qarta në program, mundëson vetëvlerësimin e tyre në vazhdimësi.

PEGJ-i është dokumenti që çdo nxënës/e që mëson një gjuhë ose ka mësuar një gjuhë, në shkollë ose jashtë saj, mund të shënojë njohuritë e tij gjuhësore dhe eksperiencat kulturore. PEGJ-i nxit çdo nxënës/e të mësojë më shumë gjuhë, edhe në nivele modeste dhe të vazhdojë t'i mësojë gjatë gjithë jetës. PEGJ-i nxit nxënës/in,-en të përmirësojë mësimin dhe kapacitetin e vlerësimit të aftësive të tij/saj në fushën e gjuhëve.

Portofoli i nxënësve, si një mundësi vlerësimi e vetëvlerësimi, është një koleksion i punimeve të tij përgjatë vitit shkollor për këtë lëndë. Ai mund të përmbajë provime me

shkrim, detyra tematike, projekte kurrikulare, produkte të veprimtarive kurrikulare.
Përzgjedhjet për portofolin bëhen nga nxënësit, mësuesi rekomandon.